

P 972 KOD
DIGI

POŠTA
V Č. BUĎEJOVICÍCH

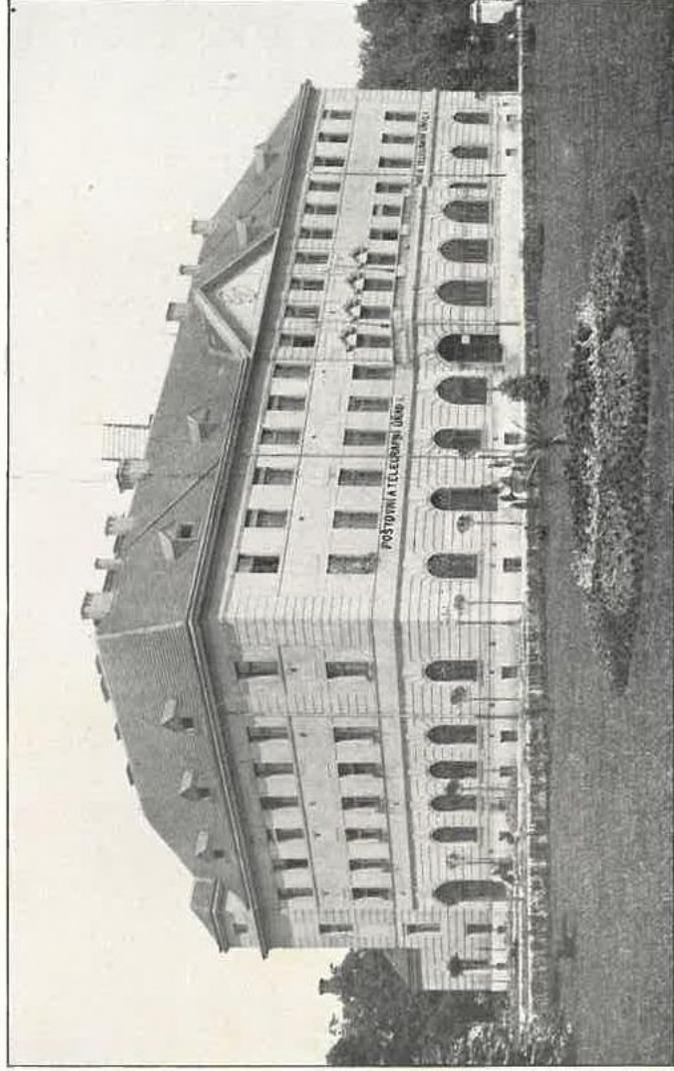
PT Capek
19 23

dupl. 19. 8. 55

OK

8/6

Nynější — POŠTOVNÍ A TELEGRAFNÍ ÚŘAD I. — na Masarykově náměstí.

IV a
20

DĚJINY
POŠTOVNICTVÍ
V ČES. BUDĚJOVICÍCH
OD VZNIKU AŽ
PO DNES

Fr. Mir. Čapek,
inspektor čs. pošt a archivář města
Čes. Budějovic

V Čes. Budějovicích

Nákladem vlastním
Tiskem K. Fialy v Čes. Budějovicích
1923

P r a m e n y :

*Archiv města Č. Budějovic, Huyer,
pomůcky úřední a rodinné
památky.*

P 972
Knižovna obchodní komory
v Čes. Budějovicích.
inv. č. 9568 ..... slg. ....

2328 III 6/14

SVK České Budějovice

2 6 8 0 0 7 2 7 0 7

POŠTOVNÍ ÚŘAD I.

Vznikl právě před 400 roky.

Prvé stopy poštovních spojů vyskytují se ojedinele sice již dříve, ale častější zprávy objevují se teprve při zřízení státního poštovního spoje z Lince do Prahy před zvolením Ferdinanda I. králem českým.

Po r. 1527, kdy byla zřízena státní pošta v Praze a „poštmistrem“ jmenován Ambrož z Thurn-Taxisu, který pak postupně zřizoval poštovní síť po celé české zemi, jsou zprávy o poště v našem městě již souvislejší.

Prvý listinně známý poštovní mistr v Čes. Budějovicích uvádí se r. 1533

Pavel Khaiser

— Paul Khaiser, Postverwalter zu Budweiss — majitel zájezdního hostince na Pražské silnici, na starém městě, zvaného posud „na staré poště“ č. 21.

R. 1562 píše týž o sobě, žádaje krále o dovolení přímého nákupu vína pro svou krčmu, že jest již téměř 40 let hostinským a skoro tolikéž poštmistrem. Jeho poslůčkem byl soukeník Jakub Kandl.

Nástupcem Kaisrovým od r. 1564 byl — snad jeho syn —

Jíra či Jiří

zvaný „Jíra šenkýř“ a Jiří Čech“ (Gira Gastgeb, Georg Behem, Postmeister.) Poslůčkem jeho byl Mikuláš Zieger

a postillonem či pošt. kočím Řehoř Plavnický.

Po smrti Jírově r. 1575—6 spadl všecek jeho majetek na město České Budějovice, které jej však odprodalo ženě Jírově Magdaleně, jež se provdala za městského stavitele (budovatele zdejší městské věže) Čeňka Fugurala, zvaného v obměnách Vogarellis, Fugural, Fogural aneb dle jeho rodného místa Vormsu v Bavořích dle „Vinzenz Wurmbser“.

Čeněk Fogural

poštmistroval asi do r. 1600, kdy nastoupil jeho syn

Křištof Fogural,

kteřý, vyženiv v sousedství posavadní pošty dům č. 65—37—39, zvaný posud lidově „na Šmídowně“, přestěhoval poštu sem; dům č. 21, zvaný nyní „stará pošta“, přešel na rodinu Veselských, která budovu r. 1613 přestavěla.

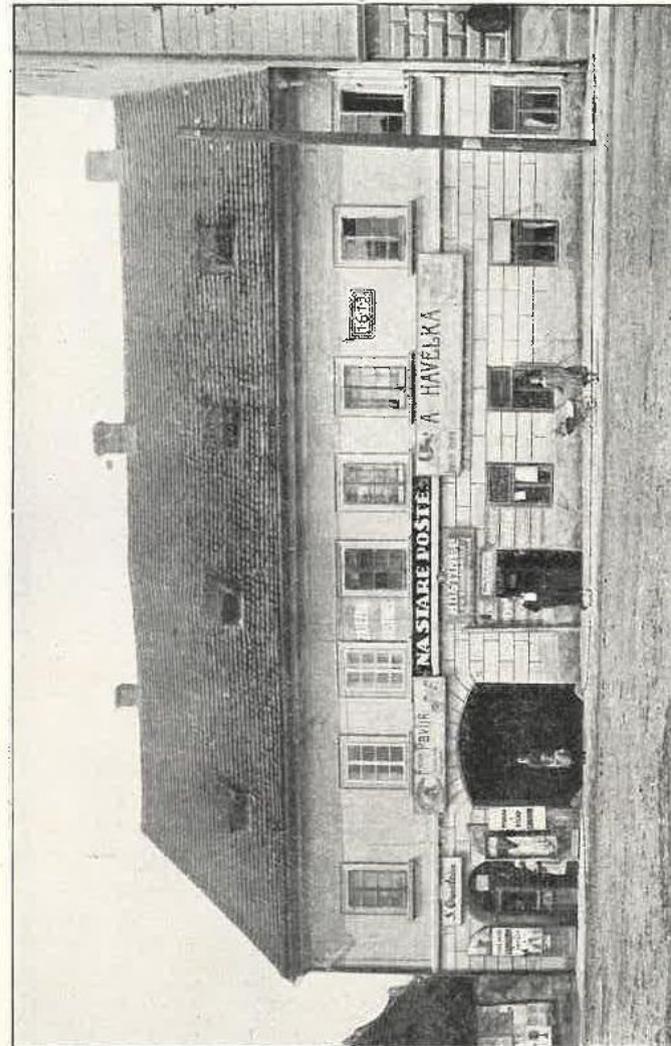
Po Křištofu, zemř. kol r. 1617—8, následoval jeho bratr

Benedikt Fogural,

kteřý získav po svém otci Čeňkovi dům č. 6 na náměstí, přestěhoval poštu sem. Nástupce Benediktův

Pavel Pamperle

přiženiv se vnučkou Veselskou Viktorií „starou poštu“ č. 21 a koupiv od dědiců Benedikta Foguralových „novou“ poštu č. 6 na náměstí, vrátil z této pošty opět do č. 21 na staré poště.

— NA STARÉ POŠTĚ — první poštovní úřad v Č. Budějovicích od vzniku do r. 1711.
(Přestavěn r. 1613).

Po smrti Pamperlově kol r. 1658, se vdovou jeho se oženiv, získal poštu

Mikuláš Budín,

po jehož i manželčině brzké smrti kol r. 1660 spadla pošta na

město Čes. Budějovice.

Příležitosti té využítkoval jindřichohradecký poštovník Mahler, který, touže ji na sebe strhnouti pro značnou výnosnost, všelikými úklady znemožňoval Budějovicům pravidelnou dopravu, chtěje tak dokázati neschopnost budějovické obce k jejímu vedení.

Táž sáhla ale ke svépomoci a najala si za administrátora jistého Tautsche, který obratně pikle Mahlerovy mařil.

Do vzniklého ostrého sporu zasáhl r. 1680 pak sám nejvyšší poštovník v Čechách Karel z Paarů, jenž, straně Mahlerovi, nabádal budějovické k povolnosti, ba vyhrožoval jim i zastavením dopravy.

Než oni ani nyní nepovolili a svépomocně opatřili si dopravu a doručování dopisů.

Konečně ale Tautsch propuštěn a r. 1711 jmenován poštovníkem

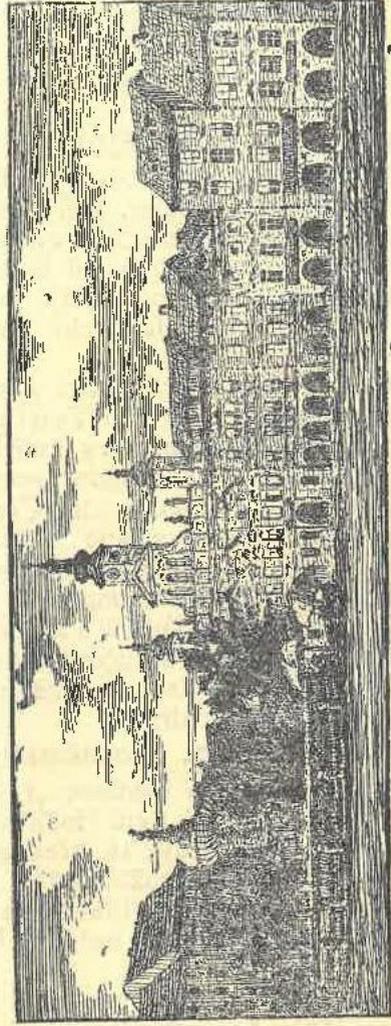
Leopold Maxm. Slaměnský,

který, odkoupiv dům a hostinec „U zlatého jelena“ na náměstí, nyní Hoškův, přestěhoval poštu sem. Když 16. března 1731 v 3/4 4 odpo. vypukl v poště požár, který ohrožoval celé sousedství, hlavně radnici, hryzl se Slaměnský tak, že hořem v brzku zemřel.

Po jeho smrti r. 1731 nastoupil

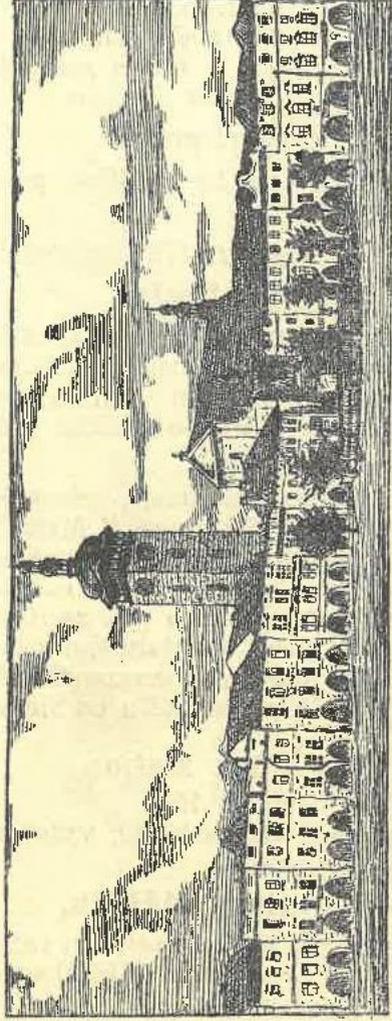
Jan Jos. Stein,

oženiv se s příbuznou Slaměnského.

×

Bývalá pošta v domě „u zlatého jeřena“ v l. 1711—1731.

×

Bývalá pošta v domě č. 162 (Čermáků) v l. 1731—1782.

Stein získal také již dříve od své tchýně dům *na náměstí č. 162* (nyní Čermákův), přestěhoval poštu sem.

Za své zásluhy o rozvoj pošty dostal Stein r. 1751 od Marie Terezie

dědičné právo

úřadu k domu č. 162 pro rodinu po muži i přeslici.

Po jeho smrti r. 1769 nastoupil syn

Matěj Stein,

důstojník pošt, s nímž zahájili ale sourozenci jeho, podněcováni jsouce Dr. Mac Mahonem, zdejší lékařem, spor o podíly na majetku i o dědičné právo k úřadu v domě č. 162.

Stein poštu odstěhoval, ale nejvyšší soud rozhodl r. 1773, že se jí Matěj Stein musel vzdát a vedením jejím pověřen administrátor František Simeonis. Budova s příslušenstvím prodána pak za 10.000 zl. Dr. Mac Mahonovi, manželu Marie Terezie Steinové, sourozenkyně sesazeného Matěje Steina. R. 1775 přejal poštu od Simeonise sám

Dr. Mac Mahon

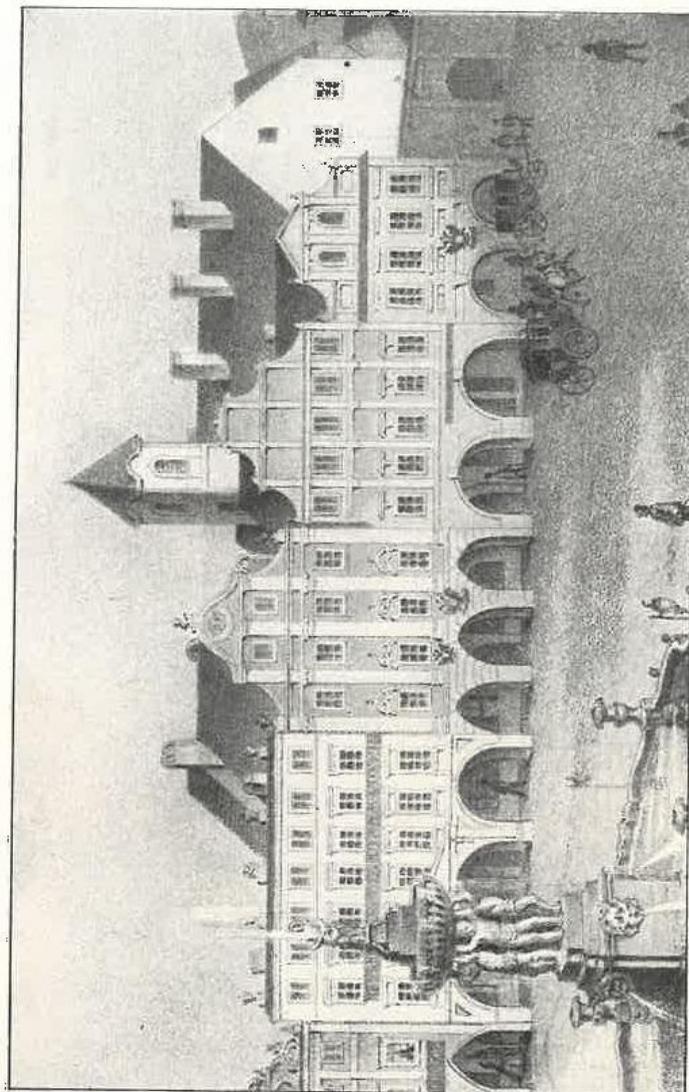
jako majitel domu č. 162.

Nemoha jí ale zastávat, vzdal se jí r. 1782, načež získal ji

František Měšťák,

23 letý král. okres. komisař, syn váženého zdejšího měšťana Jana Měšťáka, svob. pána ze Scharfenfeldu.

Nový poštmistr, muž vysoce inteligentní, získal dům *na náměstí č. 374* (nynější

— POSTOVNÍ ÚRAD I. — č. 374 v l. 1782—1918
(před ohněm v r. 1868).

roh náměstí Svobody a Biskupské ulice — poslední poštovní úřad), přestěhoval poštu sem a snažil se všemožně a se zdarem o její rozvoj.

Pravou rukou byl mu expeditoř Vojtěch Karták.

Poněvadž té doby město České Budějovice, ležící při rakouské hranici, jako důležitý uzel silničních spojů a význačné středisko obchodní, potřebovalo pro časté a četné návštěvy častějšího a rychlejšího spojení, a pošta pro tak silnou osobní dopravu nemohla stačiti, pořídili si Václav a Jan Achatzovi pro dopravu osob dostavníky.

Když ale ani to nevyhovovalo a doprava nákladního zboží vzmo byla svízelná a zdlouhavá, rozhodl se rod Gerstnerův spojití Linec s Budějovicemi buď průplavem dunajsko-vltavským aneb železnou dráhou.

Poslední myšlenku uskutečnil Frant. Ant. Gerstner v l. 1824—32.

Poštovník Měšťák snahy ty všemožně podporoval, ale uskutečnění se nedočkal, zemřev r. 1828.

Poštu zdědila pozůstalá po něm jediná dcera

**Terezie Hartmanová
z Hartenthalu,**

choť polního maršálka, leč nemohouc jí přirozeně sama zastávati, zjednala si administrátora Františka Harta, který se zkušeným Kartákem a Jelínkem poštu vzorně vedl.

Po nich jmenován jest nejčastěji administrátor Josef Vejvoda a expeditoř

Antonín Hejný, za nichž v l. 1856—7 vznikl zde telegraf.

R. 1861 získal dědičnou poštovní stanicí nový majitel budovy č. 374, již zmíněný

Jan Achatz,

za něhož poštovní doprava nabyla velkého rozsahu. Se svými 40—50 koni udržoval též dopravu na všechny strany: ku Praze a Linci přes to, že tu jezdila koňská železnice; k Týnu nad Vlt., k Jindř. Hradci, přes Vodňany ke Klatovům, Plzni a Karl. Varům, k Českému Krumlovu, k Sv. Hypolitě v Rakousích atd. . . .

Přes 340.000 dopisů a 74.000 balíků v ceně 13 mil. zl. prošlo tehdy ročně poštovní stanicí.

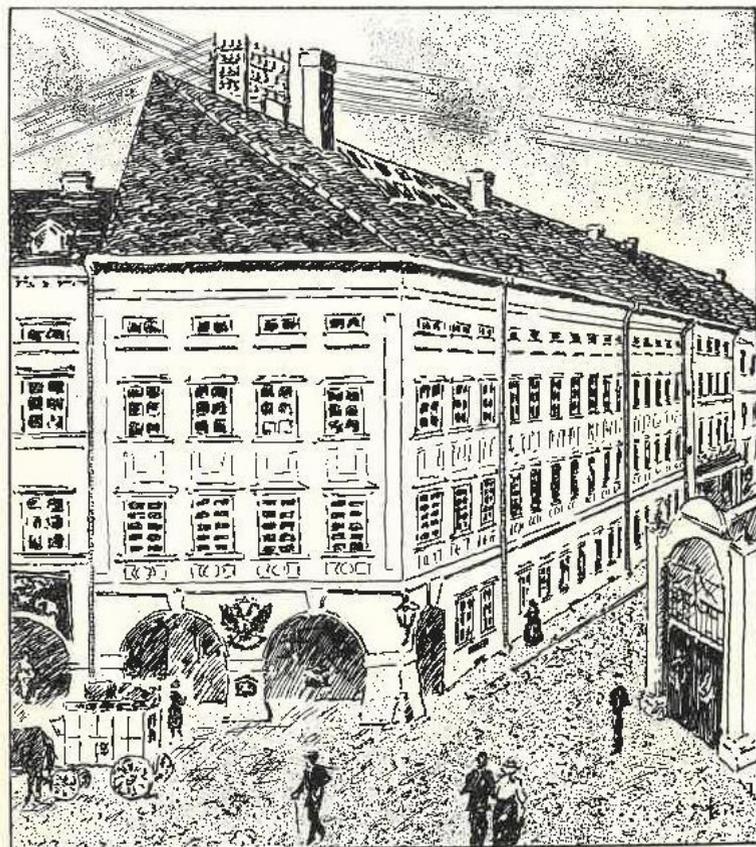
Hlavní oporou Achatzovou byl prvý expeditoř Antonín Hejný.

Po Janu Achatzovi následoval syn

Václav Achatz,

se zmíněným expeditorem Hejným.

Když r. 1866 Prusáci vnikli do Prahy, odjelo pošt. ředitelství s pokladnou k Linci. Na cestě v Česk. Budějovicích uslyševši, že se Prusáci zdržují v okolí a míří k městu, prchlo i odtud, zanechavši zde pokladnu s celou hotovostí. Pečoval o ni vzorně Hejný s kolegy až do návratu uprchlíků, za nimiž se k Linci pustil Achatz koňmo. Za mužné a vzorné jednání vystaven Hejnému pochvalný dekret a dána mu odměna 20 zl., jeho druhům Vojtěchu Bohuslavovi, Matěji Slámovi a Tomáši Beranovi po 15 zl. (Dekret pošt. řed. č. 8842/1866.)

POŠTOVNÍ ÚŘAD I. — č. 374 od r. 1782-1918 (po ohni v r. 1868).

Z pozdějších 7 úředníků uvádějí se administrátor Vondrys, Máca, Sauer, Renner a Günther.

Jejich fotograf. tableaux z r. 1872 uložil jsem ve zdejším městském archivu.

Když Achatzovo úřadování vykazovalo četné nedostatky, uznáno za nejvhodnější od jeho rodiny dědičné právo vykoupiti a poštu zerarisovati.

R. 1872 vyslán sem z Prahy výše-jmenovaný

Antonín Heiný,

jako administrátor († r. 1898 jako správce pošty v Aši) s tou výsadou, aby si sám dle libosti vybral spolehlivé úředníky.

Po 2 letém jednání s dědici Achatzovými konečně poštovní úřad státem převzat a správcem jeho jmenován poštovní komisař

Adolf Storch.

Poštovní jízdy koňmo či „pošt. úřad pojezdny“ ponechán Achatzovi. Budovu koupil pak Antonín Veselý a vhodnou vnitřní úpravou ji přizpůsobil tehdejšímu potřebám vzkvétajícího města, kde již od r. 1871 projížděla k Linci moderní parní železnice na místo železnice koňské a nesčetných jízd povozných i koňmo.

Po Storchově desetileté správě přišel z Pardubic vrchní pošt. správce

Vojtěch Novák,

za něhož r. 1884 došlo ke sloučení pošty s telegrafem, který posud všude byl samostatným úřadem, a zde byl spravován telegraf. kontrolorem Karlem Hanselem,

výbojným Němcem, jenž zakazoval českým úředníkům mluvit po česku.

Novákovi bylo uloženo složit zkoušku z telegrafu a převzít jeho vedení, Hansel měl mu býti podřízen.

To vzbudilo popudlivého Hansela tak, že Nováka nápadně ignoroval a tak mu telegrafní úkony ztěžoval, že Novák se zkouškou otálel a telegraf nepřejímal.

Ovšem k veliké skryté radosti Hanselově, který počítal, že nesložil-li Novák zkoušku, stane se on sám přednostou obou spojených úřadů.

Rivalita vystupňovala se konečně tak, že Hansel byl přeložen do Pardubic na posud neobsazené místo Novákovo. Neodešel ale doufaje, že churavého Nováka donutí k resignaci.

Novák ale v brzku zkoušku složil, formální spojení pošty s telegrafem provedl, ale Hansela v telegrafu jako dozordního úředníka ponechal.

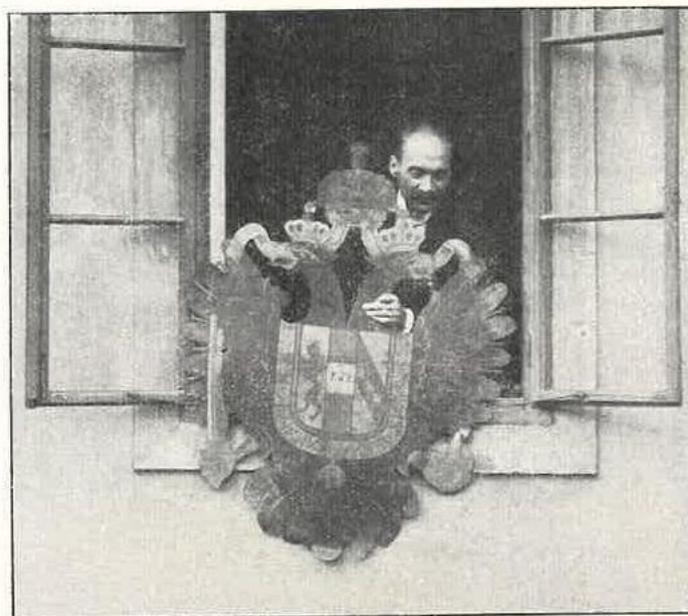
Dne 23. listopadu 1885 však Novák zemřel a na zdejší staroměstském hřbitově pochován.

Nastala krátká administrace za spoluprávy Hanselovy, načež tento jmenován vrchním správcem do Ústí nad Labem, odkudž 13. února 1886 do Č. Budějovic jmenován přednostou obou úřadů vrchní pošt. správce

Jan Kral.

I za tohoto zakazováno českým úředníkům česky mluvit a volit.

Po jeho odchodu 1. června 1898 jmenován sem ředitelem a posléze vládní radou

V den státního převratu 28. října 1918
F. M. Čapka s pošt. budovy č. 374 stržený orel
(počátek převratu v Čes. Budějovicích).

Matěj Lang,

také Němec, ale muž objektivní, pořádku-
milovný a agilní. R. 1907 odešel týž do
výslužby a administrací pověřen vrchní
kontrolor

Bedřich Šebek

do r. 1908, kdy v červenci po tuhém boji,
má-li přijíti do Čes. Budějovic přednosta
Čech či Němec, jmenován z Písku vrchní
správec

František Novák.

Po něm 3. prosince 1915 nastoupil
Němec

Ferdinand Böhm.

Za něho při státním převratu r. 1918
dne 28. října k vůli zabezpečení služby a
provedení jazykové očisty ustanoven Ná-
rodním Výborem

Frant. Mirosl. Čapek

spolusprávcem.

Ale 8. listopadu t. r. úřad zabrán pošt.
tajemníkem Dr. Štěpánem, Böhm poslán
na dovolenou a správou pověřen definitivně
přednosta pošt. úř. č. 3.

Jan Zauf,

nynější vrchní ředitel.

Již za Frant. Nováka r. 1908 začaly přípravné práce pro novostavbu budovy, vyhovující přítomnosti i blízké budoucnosti, ale teprve r. 1918, krátce před převratem, dostavěna na místě staré nemocnice na *Masarykově náměstí nová budova*, do níž poštovní úřad po 136 letech 4. srpna přestěhován z č. 374.

Na podzim r. 1922 přestěhován pak telefon a 16. května r. 1923 i telegraf, takže konečně po 140 letech všechny obory nalézají se nyní v jedné budově.

Dnešní stav úřednictva je přes 100 sil, zřízenců přes 70.

Na rozsah jejich obsáhlé působnosti ukazuje následovní průměrný roční počet zásilek:

U pošty povozné podáno kol 78 tisíc kusů, došlo kol 50 tisíc; u pošty listovní podáno kol 2 a půl milionu, došlo kol 6 mil. kusů obyčejných; doporuč. podáno kol 153 tisíc, došlo kol 205 tisíc.

Na poukázky počtem kol 32 tisíc kusů vplaceno kol 16 milionů Kč, vyplaceno 150 tisíc kusů obnosem kol 22 milionů Kč.

• Na pošt. šek. složenky počtem kol 134 tisíc kusů vplaceno kol 176 milionů Kč, vyplaceno na 63 tisíc kusů kol 166 milionů Kč.

Cenin prodáno za 2,700.000 Kč.

Celkový peněžní obrat činí 1 miliardu 35 milionů Kč.

U telegrafu zpracováno za rok přes všecku stagnaci v obchodě a průmyslu

telegramů podaných kol 30 tisíc kusů (r. 1921 kol 35.000), došlých k doručení kol 40 tisíc kusů (r. 1921 kol 46.000) a průběžných kol 131 tisíc kusů.

Telefonických rozhovorů kol 157 tisíc meziměsts. a 4—5 milionů místních.

Přes tato všechna opatření vynutily si poměry o překot rozvíjejícího se průmyslového města zřízení pobočných úřadů na předměstích.

Tak vznikl již v letech devadesátých nový úřad

BUDĚJOVICE-FILIÁLKA

v *Klaudiově ulici č. 11-33* (nyní Jeronýmová), kde ustanoven 18. června 1891 poštmistrem

Rudolf Veselý,

syn majitele pošt. budovy č. 374 a „pojezdného úřadu“ při hlavní poště.

Po jeho brzké smrti administroval zde N. Brandejs a 1. května 1897 ustanoven poštmistrem

Ferdinand Klar.

Když r. 1900 nepostačující expositura hlavního pošt. úřadu, posud umístěná v budově nádražní, byla proměněna od 1. února 1900 v erární úřad, byl poštministr Klar k tomuto přesazen, filiálka zrušena a teprve 16. května r. 1901 obnovena na *Lineckém předměstí* s označením

POŠTOVNÍ ÚŘAD Č. 2.

Poštmistrem tu jmenován od 16. května

Hubert Spiess,

po něm 3. listopadu 1902.

Jaroslav Kučera,

r. 1906 pak

Marie Lenková

a od 22. července 1907 nynější vrchní poštministr

Josef Kykal.

Mimo něho jest zde ještě 1 sfla úřednická a 1 zřízenec.

Úřad sídlil nejprve v domě č. 8-27, pak č. 18, 33-72, 12-70 a 37 v silnici *Li-necké*, a od r. 1914 v *Hardmuthově ulici číslo 292*.

Podáno tu ročně zásilek p o v o z n ý c h kolem 7000, listovních doporučených kol 45 tisíc, obyčejných kol 250 tisíc. Poukázek kol 6000 kusů v obnosu 2 a půl mil. Kč, šeků kol 15 tisíc kusů v obnosu kol 15 mil. Kč.

Telegramů kolem 800 kusů.

Telefonická hovorna otevřena zde 11. ledna 1923.

POŠTOVNÍ ÚŘAD Č. 3,

---

již jmenovaný, byv otevřen 1. února 1900, byl umístěn v domě Fergusově v *Nákladní ulici* (nyní Denisově) č. 9-410, proti starému nádraží; r. 1908 přesídlil v prosinci do nynější *vlastní budovy č. 468* vedle nového nádraží.

Prvým správcem jmenován od 1. února 1900

Matěj Houschka,

od 18. srpna 1914

Ferdinand Böhm,

od 3. prosince 1915

Jan Zauf,

od 9. listopadu 1918 nynější ředitel

Karel Švehla.

Úředníků jest zde zaměstnáno kolem 100, zřízenců taktéž kolem 100 a zpracovali za poslední rok zásilek pošty p o v o z n é podaných kolem 82 tisíc, došlých k doručení kol 166 tisíc, průběžných kol 27 milionů;

pošty listovní: podaných kolem 1 a půl milionu, došlých kol 30 a průchodních doporučených $\frac{3}{4}$ milionu, obyčejných kolem 62 milionů!

Na poukázky vloženo kol 7 mil. Kč
a na pošt. šek. složenky kol 40 mil. Kč.

Telegramů zpracováno celkem k
10 tisícům a tolikéž asi telefon. rozhovorů.

Poštovní úřad 3 jest přednost. úřa-
dem 8 vlakových pošt (ambulancí)
o 16 jízdách k Jihlavě, Chebu, Sumeravě,
Černému Kříži a Čes. Velenici.

Telefon. hovorna otevřena zde 15.
ledna 1923.

POŠTOVNÍ ÚŘAD Č. 4

---

v ulici *Střelnické*, (nynější Třída 28. října)
v domě č. 13, vznikl 1. června 1896. Jest
úřadem podací m.

Poštmistrem jmenován

Alois Koudelka,

od 3. listopadu 1902 do 31. října 1910

Hubert Spiess,

pak **Josef Kratochvíl**

a po převratu r. 1918 nastoupil nynější
vrchní poštministr

Josef Vodvářka.

Zaměstnává 5 sil úřednických a 3
zřízence.

Zásilek bylo zde podáno v posledních
letech průměrně ročně: pošty povozné
kol 20 tisíc; listovní: doporučených
kol 72 tisíc, obyčejných kol 200 tisíc.

Poukázek asi 6 tisíc kusů, pošt.
spořitelny kol 50 tisíc kusů, celkem
kolem 150 tisíc zásilek zapsaných (jedno-
tek). Telegramů kolem 1.200 kusů.

Telefon. hovorna otevřena zde 10.
ledna 1923.

TELEGRAF

---

vznikl v Čes. Budějovicích r. 1856, kdy přikročeno ke zřízení tratě z Lince do Prahy.

V říjnu byla dokončena stavba a v *Říšské třídě* čis. 4-226 (nynější Husova) v domě Holanského, zvaném odtud „U telegrafu“, nyní hostinec „U zlaté hvězdy“, pořízeny kanceláře, takže v lednu r. 1857 byla zahájena pravidelná doprava.

R. 1863 vybudováno spojení České Budějovice—Plzeň, postupně pak pořizovány tratě nové a kanceláře přesídleny do *Biskupské ulice* č. 3-376 v sousedství pošty, potom do poštovní budovy samotné na *náměstí č. 374*.

Prvým správcem telegrafu byl telegrafní oficiál

Tomáš Fischer,

od 6. února 1873

Ludvík Parys,

od 8. prosince 1876 zmíněný již

Karel Hansel,

za něhož r. 1884, kdy bylo zrušeno samostatné telegrafní ředitelství a agenda přešla na společné ředitelství pošt a telegrafů v Praze, i v Čes. Budějovicích telegraf připojen ku poště a podřízen jedné společné správě V. Nováka.

Z nejstarších úředníků zdejšího prvotního telegrafu jsou posud v dobré paměti buď již zemřelí neb posud žijící: Krůta, Haas, Nováček, Jiskra, Bělohávek.

Když pošta v létě r. 1918 přesídlila ze staré budovy na náměstí do nynější nové budovy, byl tam ponechán telegraf i telefon, neboť úmyslem pošt. správy bylo vybavit novou telegrafní a telefonní ústřednu moderním zařízením.

Nastalým státním převratem, nedostatkem strojů tuzemské výroby, nebývalým vzestupem cen hmotin a mezd, a nedostatkem peněz na přemístění, vyžadující kolem 10 milionů Kč, práce oddáleny.

R. 1922 konečně přikročeno ku přestavbě sítě s použitím zemních kabelů nákladem 6 mil. Kč, a telegrafní i telefonní ústředny nákladem 2 mil. Kč za vedení vrch. staveb. komisaře inž. Janovského a pod dozorem vrch. staveb. rady inž. Jos. Taubera z Prahy.

A tak ke konci t. r. přemístěn telefon a letos dne 16. května 1923 přesídlen i telegraf definitivně do nové poštovní budovy na *Masarykově náměstí*.

Telegrafní provoz zaměstnává kolem 25 sil úřednických a 6 zřízeneckých. Trať zaujme zde 21 Morseových, 3 Hughesovy a 5 průběžných, na nichž, jak dříve řečeno, přes panující stagnaci v obchodu zpracuje se ročně kolem 30—35.000 telegr. podaných, 40—46.000 došlých a 130.000 průběžných.

TELEFON

byl zřízen 5. listopadu r. 1890 v domě č. 375 v *Biskupské ulici* (dům Schättingerův) a měl původně 1 veřejnou hovornu se 36 účastnickými stanicemi.

Když posléze uprázdnilo se II. posch. v pošt. budově na *náměstí č. 374*, přestěhován sem a tak postupem času se rozvětvil, že dnes zaměstnává kol 35 sil úřednických a 1 zřízence.

Od r. 1922 sídlí v nové budově na *náměstí Masarykově*.

Hlavní ústředna v Č. Budějovicích s vedlejší v Hluboké měla 826 (dnes 845) stanic předplat., 4 veřejné hovorny 11 (13) meziměstských spojení a zpracuje ročně kol 4—5 milionů rozhovorů místních a kol 160 tisíc meziměstských.

TELEGRAFNÍ STAVEBNÍ ÚŘAD

sloužící k udržování a pořizování telegrafních a telefonních sítí a příslušných zařízení, vznikl jako tak zvaná telegrafní sekce již r. 1875 za řízení přednosty Málka. Před ním dozíral na stavby oficiál. Bedř. Strniště. R. 1890 označena sekce čí X, r. 1901 XVI a r. 1920 přezvána na výše uvedený název.

Z přednostů vystřídali se zde: Málka, Drbal, Kramer, od r. 1896—1904

inž. Arnošt Kirchberger,
od r. 1904—1910

inž. Hugo Křečan,
od r. 1910—1920

inž. Vojtěch Mašek,
a od r. 1920 stavební rada

inž. Alois Sklenář.

Zaměstnává 2 inženýry, 6 úředníků, 1 sílu pomocnou, 14 dělmistrů, 21 montérů a průměrně kolem 15 dělníků.

Podřízených úřadů telegrafních jest 87, telefonních ústředí 25.

Telegrafních vedení 43 a 14 spojovacích.

Telefonních stanic je celkem 1542. Telefonních vedení meziměst-

ských je 21. Okrsek staveb. úřadu zaujímá celé jižní Čechy po Kvildu-Horažďovice-Březnice-Bechyň-Jindř. Hradec.

Délka telegrafních vedení měří 882 km.

Délka telefonních meziměstských vedení obnáší kol 415 km.

Délka telef. místní sítě v Č. Budějovicích měří 72 km, z nichž jest vedeno v podzemí či kabelu 24 km.

Délka telefon. vedení v šech 25 ústředí činí dohromady 512 km.

Telegrafní sekce — stavební úřad sdělil nejprve v bvtch přednostů a sice za Máilka v *Klaudiově ul. č. 26.* (u Fantlů), za Drbala v *Klaudiově ul. č. 18* (u Steflů), za Kramera na *náměstí č. 374* v pošt. budově a pak v sousedním domě Hahnově na *náměstí* (nynější náměstí Svobody) č. 373, pak v domě Ferusově *Nákladní tř. č. 9* (nynější Denisova), načež r. 1918 hned po vystavění vlastní budovy poštovní na nynějším náměstí Masarykově do téže přestdlila.

Stanoviště poštovních dostavníků před hotely „U TŘÍ KOHOUTŮ“ a „U ZVONU“.

POŠT. POJEZDNÁ STANICE

---

jest zbytek bývalého poštovního pojezd-
ného úřadu (Poststallamt), který v za-
šlých dobách obstarával dopravu pošty a
osob všemi směry, navazuje na podobné
přípojky směřující do těch nejvzdálenějších
poštovních stanic Čech, Moravy, Rakous
a Uher.

Budějovice pro svou zeměpisnou po-
lohu i obchodní význam byly vždy silnou
stanicí, ale v první polovině 19. století na-
byla zdejší doprava takových rozměrů, že
poštovní Měšťák a po něm oba Achatzové
měli povolení k udržování až 100 koní s
mnoha postiliony.

„Pasažeri“ byli zapisováni v přízemí
poštovní budovy č. 374, ale nástupní sta-
nice byla obvykle před hotely „U zvonu“,
„U tří kohoutů“, a „U slunce“, kde také
zpravidla přenocovali vzácnější hosté,
kteří Budějovicemi projížděli na cestě z
Vídně neb Lince do Čech i dále.

V pamětech zdejšího archivu jsou za-
neseny i četné návštěvy panovníků „zvlášt-
ní poštou“ sem přijedších, ku př. r. 1820
cís. Františka I. s chotí Karolinou Augustou
na cestě z Prahy do Vídně; dne 31. pro-
since 1822 pruského krále Bedřicha Vilé-
ma; o Novém roce 1823 ruského cara
Alexandra I., jedoucího z kongresu Ve-

ronského na návštěvu rodiny Schwarzenbergské na Hluboké a odtud dále; r. 1824 opět krále Františka I., pak krále Ferdinanda s manželkou Marií Annou na cestě do Mariánských Lázní, Františka Jos. I., atd.

V dobré paměti starých Budějovičanů jest ještě poslední postilion František Jan Sauer, r. 1824 narozený a r. 1892 zemřelý, zvaný všeobecně „Postfranzl“, který přes 50 let vozil prý všechny „honorace“; poprvé Františka Jos. I. — tehdy 18 letého — ku prohlídce pracháren v Rudolfově a naposledy korunního prince Rudolfa přes Velešín do Lince ve zvláštním voze se 6 koni.

Potentáti tito bývali vítáni a přijímáni oficiálně v I. poschodí poštovní budovy č. 374, v pokoji tak zv. císařském (Kaiserzimmer, na jehož průčelné stěně byl do r. 1868, kdy pošta (všecky domy na jižní straně náměstí) vyhořela, vymalován velký císařský orel.

Slušné nábytkové zařízení z onoho pokoje „zdědila“ a s velkou úctou přechovávala až do své smrti r. 1921, 97 let stará Anna Sauerová, vdova po postilionu Sauerovi, ukazujíc je každému hostu s notnou dávkou hrdosti a vypravujíc při tom různé příhody — a to mnohé dosti pikantní — z cest těch nesčetných vrchností, princů a princezen, a jiných honorací, jež její manžel za 50 let sem tam v „extrapostech“ a „eilpostech“ převezl, aneb jimž jako kurýr „štafetou“ či jako jezdec spěšný dopis doručil.

Byli tu ještě jiní oblíbení postilioni: Martin, Jozífek a Mates, ale Sauer pro

SAUER — poslední postilion v „čestném“ stejnokroji.

svůj pěkný postoj, obratnost v jízdě, přesnost a uhlazené jednání byl nejoblíbenějším, a také proto starobudějovičanům nejvíce utkvěl v paměti.

Spí již dávno svědkové těch zašlých dob, plných radostného cestování i útrap, ale také krásné poesie, rovy jejich zarostly travou, a zbyla po nich již jen čestná vzpomínka . . . .

Když od 2. polovice 19. století postupně vytlačovala poštovní jízdy nejprve železnice koňská a posléze i parní a v nové době naposled se udrževší dopravu do Lišova a Třeboně obstarává auto, omezuje se pojezdna stanice nyní jen na přepravu poštovních zásilek mezi zdejšími 4 úřady.

Pojezdný úřad do doby Achatzovy byl součástí pošty, ale při erarisování zdejší pošty byl oddělen a ponechán jemu i rodině, za krátko však získal jej nový majitel pošt. budovy č. 374

Antonín Veselý,

v jehož držení byl pak po dlouhá léta.

Po jeho smrti získal jej r. 1916

Jan Steffel,

v prosinci r. 1920 nynější pojezdný či podnikatel pošt. jízd

Václav Peřina,

který obstarává dopravu zásilek mezi zdejšími 4 pošt. úřady 8 koňmi a tolikéž kočími.

Ti ale nebudí již zájem obecnstva ani svými zvláštními vozy o 4—6 spřeženích se vzácnými honoracemi, ani bývalými pestře barevnými stejnokroji francouzského střihu (vysoké boty s ostruhami,

bílé kožené kalhoty, červený zlatem neb
oranžově lemovaný frak a třírohý klobouk)
a ani tou symbolickou pošt. trubkou, z níž
mnohdy na odlehlé silnici, aneb při vjezdu
do osady hlaholila charakteristická a za-
jistě nám všem tak známá píseň:

Jede, jede
poštovský panáček,
jede, jede
poštovský pán.

Napřed má trubičku
vzadu má truhličku
jede, jede
poštovský pán . . .

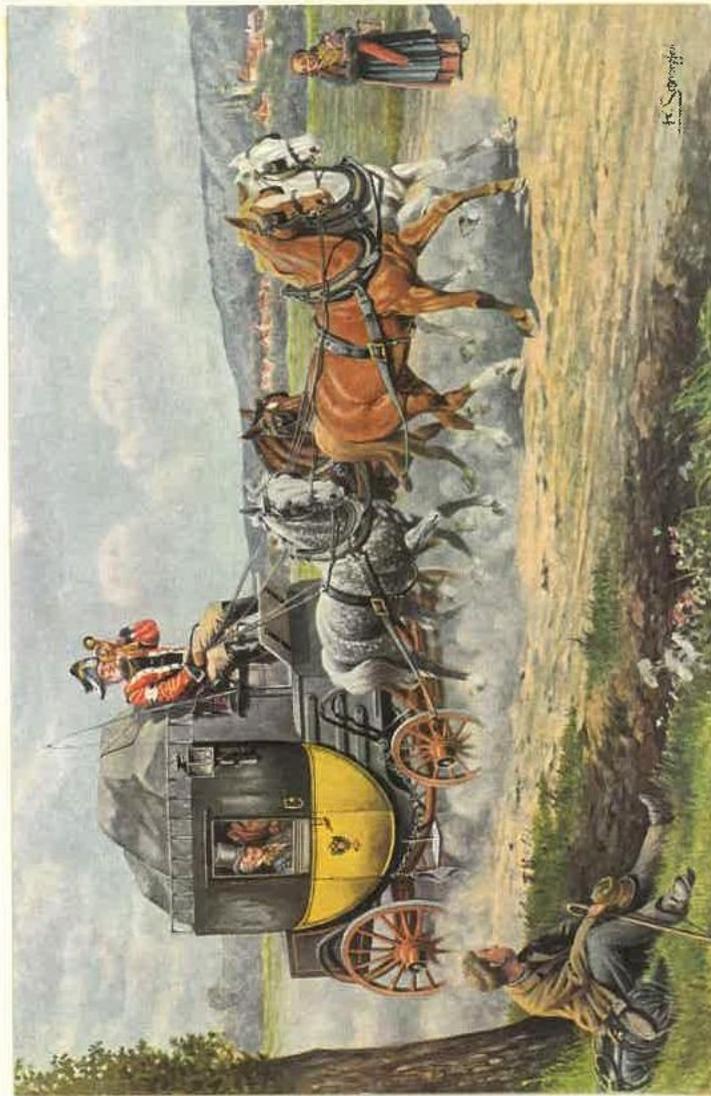
Aneb v obměně:

Jede, jede
poštovský pacholík,
jede, jede
poštovský pán.

Má vrané koníčky
jako dvě rybičky,
jede, jede
poštovský pán.

. . . . .
A mnohý ze čtenářů rád vzpomene,
jak, jsa dovádivým hochem, v kotouči
prachu pádil tryskem za hrčícím ujíždějící-
m poštovským vozem a za doznívající
trubkou vtipně pokřikoval:

. . . . .
poštovský pacholek
nestojí za vdolek
pošta jede —
poštovský pán . . . . .!

SEZNAM POŠTOVNÍCH
ZAMĚSTNANCŮ:

—
POŠTOVNÍ ÚŘAD Č. 1.
—

Úředníci:

Zauf Jan, vrchní ředitel
Konáš Václav, místoředitel
Erben Antonín, inspektor
Hájek Engelbert, "
Palliardi Karel, "
Čapek Fr. Mir., "
Schrantz Josef, vrchní kontrolor
Chvojka Adolf, " "
Kutil Jan, " "
Vesecký Bohumil, vrchní pokladník
Koláč Josef, " "
Knap Frant., " "
Knap Jan, " "
Kohner Gustav, " "
(Fučík Jakub), " "
Kovařík Karel, pokladník
Votava Ferd., "
Svoboda Josef, "
Maglia Jan, "
Friš Alois, vrchní oficiál
Matějka Šimon, " "

Matouš Frant., vrchní oficiál
Planička Ed., " "
Bříško Aug., " "

Oficiálové:

Linhart František, Dubický Prokop,
Janát Jan, Musil Jaroslav,
Rouha Jan, Šírek Břetislav,
Oktavec Ladislav, Kreps Jan,
Brožka Vojtěch, Blaschko Václav,
Zíbrt Daniel.

Praktikant: Nouza Jaroslav.

Účetní:

Hamerník Vojtěch, Bayerová Marie,
(Kočková Marie), Prnková Mar.,
Strzizeková K., Heinyová Amalie.

Vrchní adjunkti:

Tischlerová Milada, Becková Růžena,
Pleschnerová El., Šibalová Kristina,
Pirková Žofie, Planský Josef,
Pauerová Anna, Pekárková Božena,
Heydová Anna, Brabec František,
Mayer František, Mastalirzová Vilma,
Mastalirzová K., Zoufalíková Milada.

Adjunkti:

Čermák Vavřinec, Dicková Marie,
Klarová Josefa, Seidlová Kristina,
Straková Viléma, Pechová Růžena,
Richterová Marie, Fischerová Marie,
Zimmermanová A., Dirnová Aloisie,
Katzerová Marie, Skalická Terezie,
Poráková Hedv., Knappová Gabriela.

Akcesisté:

Poppy Antonín, Lukš Frant.,
Pernekrová Frant., Gottlieb Robert,
Vidner Arnošt, Pivničková Aug.,
Gotthard Jan, Oktabcová Anna,
Lukeš Viktor, Schaffranková M.,
Schaffranková A., Linhová Božena,
Bürgerová Olga, Podhrázký Frant.,
Bahslerová Jos., Lesnická Julie,
Bayerová Eliška, Podlešák Václ.,
Steinová Eliška, Velfšková Anežka,
Winkelbauer Josef, Maříková Růžena,
Fojtíková Julie, Pávková Zdenka,
Marešová Em., Daňková Běla,
Davidová Marie, Douchová Krist.,
Hoffmannová Jos., Kašpar Frant.,
Šubrtová Vilma, Nekovářová Mil.,
Dvořáková Jiř., Šulista Vojt.,
Neumaierová El., Vaněček Jindřich.

Živný František, aspirant,

Brödllová Marie, volná síla
Heidingrová Lud., " "
Kindelmanová M., " "

Zřizenci:

Podúředníci:

Kozák Cyprian, Kluzáček Frant.,
Lauseker Kašp., Marko Jan,
Šícha Josef, Rieger Bedř.,
Zelenka Rudolf, Janeček Václ.,
Kubát Frant., Matoušek Jan,
Klug Karel, Jelínek Em.,
Fiala Jan, Kirschner Karel,
Gratzl Vavř., Klouda Václ.,
Vávra Petr, Bernard Tomáš,

Žlunka Jakub,
Veselý Jan,
Maňhal Jan,
Matouš Frant.,
Schestauber Václ.,
Kroutl Frant.,
Kněžínek Jindř.,
Tůma Adolf,
Stecker Ant.,
Kouba Jos.,
Seeman Frant.,
Pitra Frant.,
Kovařík Josef,
Svoboda Frant.,

Liebl Jan,
Strouha Karel,
Myšák Frant.,
Lexa Jan,
Štrobl Frant.,
Simmelbauer Jos.,
Schestauber Mart.,
Reitmayer Ad.,
Pancl Stan.,
Hajdinger Ad.,
Němec Frant.,
Scharnagl Jos.,
Gröschl Ad.,
Lexa Josef.

Zřízenci:

Špale Ant.,
Krapítek Rud.,
Pausar Em.,
Prášek Frant.,
Maciálek Ferd.,
Dupal Václ.,
Bohdal Jos.,
Domín Mart.,
Popela Tomáš,
Parkos Jan,
Schreiner Jos.,
Formánek Václ.,
Laucký Aug.,
Hájek Josef,
Uttl Frant.,
Mahr Rud.,
Křivánek Ant.,
Bican Ant.,
Sláma Mat.,
Fischer Leop.,
Stárek Frant.,
Welser Frant.,
Štěpán Karel.

St. výp. zřízenci:

Jaroš Frant.,
Prošek František,
Jírek Ant.

POŠTOVNÍ ÚŘAD Č. 2.

Úředníci:

Kykal Jos., vrchní poštovní mistr
Marková Marie, akcesistka.

Zřízenci:

Dvořák, Frant., st. výp. zřízenec.

POŠTOVNÍ ÚŘAD Č. 3.

Úředníci.

Švehla Karel, ředitel
Linhart Jiří, místoředitel
Nicolini Karel, inspektor
Peterka František, vrchní kontrolor
Mrázek Antonín, kontrolor
Weiner Bohumil, "
Černý Frant., "
Marek Jan, "
Hluchý Ludvík, "
Rešl Adolf, vrchní pokladník
Matějovský Bedřich, pokladník
Srbecký Svatopluk, "
Svoboda Karel, "
Čtvrtník František, "
Čihař Julius, "
Herzig Jan, "
Bartyzal Jan, "
Lipanský Adolf, "
Schaffranek H., "
Krátký Josef, "
Wáňa Karel, vrchní oficiál
Soudek Frant., " "
Vavruška Karel, " "
Čapek Rudolf, " "
Fiala Rudolf, " "
Bayerl Jakub, " "

Kubíček Bořivoj, vrchní oficiál
Riedl Josef, " "
Stepan Oskar, " "
Häusler Ladislav, " "

Oficiálové:

Svoboda Antonín, Adámek Tomáš,
Chlumecký Josef, Svatoš František,
Hetzl Čestmír, Moudrý Adolf,
Srch František.

Assistenti:

Štverák Josef, Formánek Jaroslav,
Folta Václav.

Praktikanti:

Stanko Jan, Kovařík Josef,
Engl Jindřich, Karbulka Čeněk,
Porod Karel, Brašnička Vojtěch,
Hajný Frant., Kozák Jan,
Trch Jaroslav, Tymal František.

Vrchní adjunkti:

Schirmer Frant., Hubatius Arnošt,
Schrabal Otomar,

Adjunkti:

Král František, Zeman Karel,
Truxová Anežka, Picka Frant.,
Brož Karel, Pešta Jaroslav,
Reř František, Vacheř František,
Fladrich Josef, Kaufman Jan,
Bildler Jakub, Neudörfl František,
Bečvář Josef, Sypěna Adolf,
Hesoun Josef, Plojhar Karel,
Peterka Antonín, Ornsteinová Lud.,
Fanta Frant.

Akcesisté:

Pekotsch Karel,	Janát František,
Friedl Edmund,	Melenovský Jan,
Wellner Rudolf,	Wolf Em.,
Bartl Vilém,	Mašát Jan,
Kubata Jan,	Weselský Eduard,
Bílek Vojtěch,	Krávová Pavla,
Zajíčková Růžena,	Mauritz Ant.,
Kargl Jan,	Trnka Bohumil,
Stepička Josef,	Vopalecký L., adj.,
Mick Bedřich,	Veselý Josef.

Volné sly:

Hořejší Jan,	Švec Josef,
Bláha František,	Kyzour Václav,
Červák Tomáš,	Daněk Rudolf,
Bürger Josef,	Hojdar Karel.

Zřizenci:

Podúředníci:

Ledvina Jakub,	Kozler František,
Dvorský Hynek,	Lukeš Josef,
Spěvák Jan,	Jirásek Jan,
Matoušek Frant.,	Schwarz Josef,
Welser František,	Vašta Václav,
Fischer Alfred,	Texler Václav,
Wodal Vojtěch,	Pomahač Jan,
Sackmauer Jos.,	Hübsch Karel,
Plojbar Jan,	Nový Jan,
Břešfan Josef,	Březina Karel,
Novotný Bartolom.,	Steinbauer Frant.,
Šíma Frant.,	Koželuh Jan,
Sebesta Linhart,	Valeš Karel,
Mattl František,	Fikota Josef,
Slavíček Ant.,	Liška Jan,
Pávek Kajetán,	Bohdal Jan,
Vach Jan,	Kolář Frant.,
Bárta František,	Němec Karel,

Polák Florián,	Štěpka Josef,
Počta Josef,	Krčmář Josef,
Podbrázský Ant.,	Lipert František,
	Mařinec František.

Zřizenci:

Husar Vojtěch,	Cerman Josef,
Šuler Josef,	Jonek Josef,
Novotný Tomáš,	Zahour František,
Dupal František,	Hnilička Josef,
Honer Josef,	Suda Alois,
Valenta Matěj,	Gross Václav,
Koch František,	Robenhaupt Jindřich,
Kupfmüller Jan,	Boček Josef,
Tomášek Josef,	Veselý Tomáš,
Kadlec Josef,	Pech Antonín,
Trník Josef,	Tausch Jan,
Faktor Josef,	Holinka Jan,
Migl Jan,	Wollner Jan,
Vančura František,	Křenek Jindřich,
Kutiš Karel,	Parkos Jan,
Hankovec Karel,	Fiedler František,
	Landa Václav.

St. výp. zřizenci:

Puritscher Adolf,	Moural Ludvík,
Kadlec Jan,	Jungschaffer Em.,
Bürger Václav,	Kluzáček Karel,
Jenne Hynek,	Hajer Jan,
Kašpar František,	Hájek Ludvík,
Pinc František,	Matouš Václav,
Krejčí Josef,	Říha Václav,
Zevl Jakub,	Sláma Václav,
Pešek Jan,	Šekyra František,
Kvěch Josef,	Šturma Bartoloměj,
	Valter Adolf.

Výp. zřizenci:

Nudera Ludvík,	Vačlák Jan,
Mikoláš Josef,	Peterka Josef.

POŠTOVNÍ ÚŘAD Č. 4.

Úředníci:

Vodvářka Josef, vrch. pošt mistr
Muttichová Apol., vrchní adj.
Netušilová Ben., adj.
Krzcecková Jos., "
Sazyma Karel, "

Zřízenci:

Spiroch Jan, zřízenec
Kratoška Čeněk, st. výp. zříz.
Jinderle Frant., výpr. zřízenec.

TELEGRAFNÍ STAVEBNÍ ÚŘAD.

Úředníci:

Sklenář Alois, inž., stav. rada
Folbrecht Václ., inž., stav. komisař
Karlík Hugo, vrch. oficiál
Cvrček Bedř., vrch. tel. adj.
Straka Tomáš, " " "
Boháček Josef, tel. adj. "
Staněk Jan, tel. akces.
Tůma Frant., " "
Šulista Josef, vol. síla

Podúředníci a zřízenci:

Telegrafní dělmistři:

Domesle Frant.,	Kalkuš Josef,
Reisser Jan,	Bělohubý Tom.,
Bartůněk Jan,	Štojdí Kašp.,
Novák Alois,	Steffan Frant.,
Doležal Frant.,	Procházka Josef,
Bláha Lad.,	Minařík Jan,
Bierent Josef,	Elias Jan.

Telegrafní montéři:

Wolf Frant.,	Hejda Tom.,
Lehký Frant.,	Šturma Frant.,
Doležal Václ.,	Schamberger Vil.,
Ludvík Karel,	Perník Blažej,
Šimek Frant.,	Vávra Jakub,
Paletář Frant.,	Vondrášek Karel,
Vojtěch Frant.,	Pometlo Jindř.,
Valenta Frant.,	Štrobl Mat.,
Skrbek Boh.,	Znoj Jan,
Šídlo Josef,	Kříž Václ.,
	Harant Jan.

SPISY FR. MIROSL. ČAPKA:

Kubata dal hlavu za Blata.

Doudlebsko —
Dějiny župy Dúdlebské.

Památce Kubatově.

Ruský car Alexandr I. českým oráčem.

Šimon Lomnický z Budče.

Besednice.
Stud. historická.

Kašpar Zdeněk Kaplír ze Sulevic.

Český Krumlov.
Studie kultur. histor.

Znak města Č. Budějovic.

Trocnov.
Studie kult. histor.